

FRANCISZEK KSAWERY FIERICH

(1860–1928)

Bibl. Jac.

Franciszek Ksawery Fierich urodził się w Krakowie 2 grudnia 1860 roku w rodzinie o znakomitych tradycjach prawniczych. Jego ojciec, Edward Fierich, był profesorem prawa i dziekanem Wydziału Prawa UJ, przez prawie 40 lat kierował Katedrą Procesu Cywilnego (1850–1888). Również jego brat Maurycy Fierich był profesorem prawa i po śmierci ojca przejął Katedrę Procesu Cywilnego. Obaj – ojciec i brat, poprzednicy Franciszka Ksawerego Fiericha na Katedrze Procesu Cywilnego, wnieśli poważny wkład w kształtowanie się polskiej procedury cywilnej.

Franciszek Ksawery Fierich studia prawnicze odbył na Wydziale Prawa Uniwersytetu Jagiellońskiego, uzyskując w 1883 roku stopień doktora praw. Studiował również nauki prawnicze w Berlinie i Monachium.

Pracę rozpoczął w sądownictwie, gdzie na kolejnych stanowiskach przepracował 8 lat. W tym czasie przygotował swą pracę habilitacyjną *O prawie żądania zabezpieczenia z powodu niepewnej płatności dłużnika głównego*, której podstawowe tezy ogłosił w „Przeglądzie Sądowym i Administracyjnym” w 1887 roku. Na podstawie tej pracy w roku 1888 uzyskał w Uniwersytecie Jagiellońskim tytuł docenta prawa handlowego i wekslowego. Już ta praca wykazała znakomite przygotowanie metodologiczne i rozległą wiedzę jej autora. W 1891 roku na podstawie pracy *O władzy dyskrecyjnej sędziego w ustnym postępowaniu cywilnym, jako środka skupienia materiału procesowego* Franciszek Ksawery Fierich uzyskał habilitację również w zakresie procesu cywilnego.

Po przejściu na emeryturę profesora Edwarda Fiericha w 1888 roku Katedrę Procesu Cywilnego przejął najpierw jego syn profesor procedury cywilnej Maurycy Fierich, a następnie w roku 1892 Franciszek Ksawery Fierich, który w 1896 roku został profesorem zwyczajnym. Kierowanie Katedrą łączy profesor F.K. Fierich z ożywioną działalnością na rzecz Wydziału Prawa i Uniwersytetu Jagiellońskiego. W latach 1901/1902, 1906/1907, 1915/1916 pełni funkcję dziekana Wydziału Prawa. W latach 1908/1909 powierzono mu godność rektora Uniwersytetu Jagiellońskiego, a w latach 1909/1910 – prorektora. W tym czasie (1905) profesor F.K. Fierich wydał *Podręcznik austriackiego procesu cywilnego*, z którego korzystali nie tylko studenci Wydziału Prawa, ale również sędziowie i adwokaci, dla których profesor prowadził seminaria.

Profesor F.K. Fierich był bardzo ceniony i lubiany przez swych studentów, którym jako dziekan i rektor poświęcał wiele uwagi. Na podkreślenie zasługuje dar profesora na rzecz Bratniej Pomocy Studentów UJ gruntów na potrzeby letniej kolonii akademickiej. Znaczący dorobek naukowy profesora F.K. Fiericha zyskał mu uznanie środowiska i w 1906 roku został członkiem korespondentem Akademii Umiejętności, a w 1919 roku jej czynnym członkiem.

Profesor F.K. Fierich opublikował wiele ważkich prac przede wszystkim z dziedziny procesu cywilnego, z których szereg uzyskało rozgłos międzynarodowy. Wskazać tu należy zwłaszcza prace: *Unzulässigkeit des Rechtsweges* oraz *Współczesne zadania sędziego cywilnego a kwestia organizacji sądów*.

W latach 1900–1914 profesor F.K. Fierich był redaktorem krakowskiego „Czasopisma Prawniczego i Ekonomicznego”, któremu zapewnił bardzo wysoki poziom naukowy.

Profesor F.K. Fierich oddawał się również działalności publicznej. Będąc posłem na Sejm Galicyjski, zajmował się problematyką struktury sądownictwa w Galicji. Przez wiele lat był również radnym miasta Krakowa, zyskując sobie wiele uznania i szacunku dla swej prawości, pracowitości i rozważań.

Wielkie zasługi położył profesor F.K. Fierich na polu tworzenia nowoczesnego polskiego prawa w odrodzonym po pierwszej wojnie światowej państwie polskim. Już pod koniec tej wojny zajął się opracowaniem przyszłej polskiej procedury cywilnej, a w 1919 roku został prezydentem Komisji Kodyfikacyjnej RP. Stanął tym samym przed ogromnie trudnym zadaniem pokonania trudności, jakie wynikały z obowiązującego w poszczególnych dzielnicach porządku prawnego. Dzięki silnej indywidualności, wielkiemu autorytetowi, ogromnej wiedzy i umiejętnościom organizacji i kierowania pracą Komisji udało się profesorowi F.K. Fierichowi w ciągu 20 lat pracy Komisji Kodyfikacyjnej wypełnić nałożone zadania. Jego przemyślenia oparte na doświadczeniach zdobytych w trakcie pracy w sądownictwie i działalności naukowej zostały użyte w tworzeniu nowoczesnego polskiego prawa cywilnego.

Profesor F.K. Fierich był równocześnie przewodniczącym sekcji procedury cywilnej działającej w ramach Komisji Kodyfikacyjnej.

Jemu zatem nauka i wymiar sprawiedliwości zawdzięczały znakomity i bardzo jak na owe czasy nowoczesny kodeks postępowania cywilnego. Jego autorstwu zawdzięczamy najważniejsze rozdziały tego kodeksu dotyczące stron, reprezentacji stron, postępowania przed sądami okręgowymi i Sądem Najwyższym.

Wiele zredagowanych i wprowadzonych przez niego do kodeksu postępowania cywilnego przepisów znajduje się również i w obecnie obowiązującym kodeksie. Do wielu zasad i przepisów powracają współcześni kodyfikatorzy w ostatnich nowelizacjach kodeksu.

Profesor Franciszek Ksawery Fierich pracował do ostatniej chwili swego życia, zmarł 8 września 1928 roku w Warszawie, gdzie przebywał w związku z pracami nad redakcją kodeksu postępowania cywilnego.

Był wybitną indywidualnością, twórcą nowożytnej nauki polskiej procedury cywilnej.

W uznaniu zasług w dziedzinie tworzenia polskiego prawodawstwa został odznaczony Krzyżem Komandorskim i Gwiazdą Orderu Odrodzenia Polski.

Andrzej Oklejak